

॥ श्रीराम समर्थ ॥

समर्थ सेवा मंडळ संचालित

श्रीग्रंथराज दासबोध अध्ययन (पत्रद्वारा आणि ई-मेलद्वारा)

श्री समर्थ प्रश्नमंजूषा: उत्तरे

क्र.	प्रश्न
१	श्री समर्थाचे पूर्ण नाव काय ? श्री नारायण सूर्याजीपंत ठोसर
२	श्री समर्थाच्या मातोश्रींचे नाव काय ? राणूबाई
३	श्री समर्थाचा जन्माचा वार, तिथी व शालिवाहन शक कोणते ? चैत्र शुद्ध नवमी शके १५३० रविवार (सन १६०८)
४	श्री समर्थाचे जन्मगाव कोणते ? जांब (तालुका घनसावंगी जिल्हा जालना)
५	श्री समर्थाच्या जन्मगावी असणाऱ्या नदीचे नाव काय ? आनंदी
६	बखरीप्रमाणे श्री समर्थांना रामरायचा अनुग्रह केव्हा झाला ते शालिवाहन शक कोणते ? जांबेस तिथी श्रवण शुद्ध ८ शके १५३८
७	आजही समर्थांच्या लग्नावेळचे बोहले दाखवण्यात येते, ते गाव कोणते ? जांब जवळचे आसनगाव
८	श्री समर्थांची नियोजित वधू कोणाची मुलगी व तिचे नाव काय ? समर्थांचे मामा भानजीपंत बोधलापूरकर यांची कन्या (‘गोदावरी’ असे काही जण म्हणतात पण त्याविषयी ठोस पुरावा उपलब्ध नाही)
९	श्री समर्थांनी विवाहमंडपातून पलायन केले ते शालिवाहन शक कोणते ? फाल्गुन शुद्ध ८ शके १५४१
१०	श्री समर्थ नाशिकला पंचवटीत आले ते शालिवाहन शक कोणते ? चैत्र शुद्ध प्रतिपदा शके १५४२
११	श्री समर्थांचे साधनास्थळ कोणते ? नाशिक जवळचे टाकळी
१२	तेथे कोणत्या दोन नद्यांचा संगम आहे ? गोदावरी आणि नंदिनी (सध्याचे नाव नासरडी)
१३	साधनास्थळी श्री समर्थांनी स्वहस्ते लिहिलेला सध्या उपलब्ध असलेला ग्रंथ कोणता ? वाल्मिकी रामायण

१४	साधनास्थळी श्री समर्थांनी कोणत्या मंत्राचे पुरश्चरण केले ? गायत्री मंत्र
१५	श्री समर्थांनी साधनाकाळात केलेल्या रचना कोणत्या ? २१ समासी अर्थात जुना दासबोध, करुणाष्टके, आत्माराम
१६	करुणाष्टकांची रचना कोणत्या मंदिरात झाली ? नाशिक येथील काळाराम मंदिरात
१७	समर्थांचा पहिला शिष्य कोण ? उद्धवस्वामी अथवा शिवराम
१८	समर्थ स्थापित पहिला मारुती कोठे आहे ? टाकळीयेथे गोमयाचा (शेणाचा)
१९	त्याच्यासाठी रचलेले प्रसिद्ध स्तोत्र कोणते ? भीमरूपी स्तोत्र
२०	टाकळीतील वास्तव्यात ग्रंथलेखनात कोणाचे साहाय्य झाले ? गोपीनाथ (समर्थांनी तसा उल्लेख आरण्यकांड समाप्ती लेखनात केला आहे)
२१	समर्थांनी दसपंचक गावच्या कुलकर्ण्यांचे प्रेत उठवले या घटनेचे शालिवाहन शक कोणते ? शके १५४५ किंवा सन १६२३ मध्ये
२२	समर्थांना 'रामदास' हे नाव कोणी दिले ? हनुमंताने
२३	समर्थांनी भारतभ्रमणास प्रारंभ कोठून केला ? श्रीक्षेत्र त्र्यंबकेश्वरापासून (फाल्गुन शुद्ध १ शके १५५४)
२४	समर्थांच्या साधनेचा कालावधी किती वर्षे ? १२ वर्षे (सन १६२० ते १६३२)
२५	समर्थांच्या भारतभ्रमणाचा कालावधी किती वर्षे ? १२ वर्षे (सन १६३२ ते १६४४)
२६	समर्थांचे कृष्णातीरी आगमन झाले ते शालिवाहन शक कोणते ? सन १६४५
२७	कृष्णातीरी समर्थांनी पहिला मारुती कोणत्या गावी स्थापन केला ? श्रीक्षेत्र महाबळेश्वर येथे
२८	कृष्णातीरावर समर्थ कोणत्या गावी स्थिरावले ? मसूर येथे
२९	छत्रपती शिवाजी महाराज व समर्थ यांची प्रथम भेट कुठे झाली ? चाफळजवळील शिंगणवाडी येथे

३०	छत्रपती शिवाजी महाराज व समर्थ यांची भेट झाली ते शालिवाहन शक कोणते ? गुरुवार, वैशाख शुद्ध ९ शके १५७५ सन १६४९
३१	चाफळचे राममंदिर कोणत्या नदीच्या तीरावर आहे ? मांड नदी
३२	चाफळच्या राम मंदिरात स्थापन केलेली मूर्ती कोणत्या नदीच्या डोहात सापडली ? अंगापूरच्या डोहात
३३	डोहात सापडलेल्या दुसऱ्या मूर्तीची स्थापना कोठे केली ? आंगलाई देवीची सज्जनगडावर
३४	रामनवमी उत्सवास समर्थानी कोठे प्रारंभ केला ? मसूर येथे शके १५६७ सन १६४५
३५	चाफळच्या उत्सवास जेव्हा सुरवात झाली ते शालिवाहन शक कोणते ? चैत्र शुद्ध १ शके १५७० सन १६४८
३६	समर्थ संप्रदायाचे नाव काय ? संप्रदायाचा मठ कोणता ? स्वरूप संप्रदाय अयोध्या मठ
३७	भारतभ्रमणात समर्थांची व कोणत्या शीख गुरूंची भेट कोठे झाली व ते शालिवाहन शक कोणते ? शिखांचे ५ वे गुरु हरगोविंद. भेट काश्मीरमध्ये श्रीनगरला सन १६३४
३८	समर्थांना महाबळेश्वरास मिळालेले दोन शिष्य कोण ? दिवाकर गोसावी आणि अनंत गोसावी हे बंधू
३९	समर्थांना कोल्हापुरात मिळालेले दोन शिष्य कोण ? कल्याण स्वामी (मूळ नाव अंबाजी) व दत्तात्रय हे बंधू
४०	समर्थ शिष्या वेण्णास्वामी व अक्कास्वामी यांच्या गावाचे नाव काय ? मिरज आणि कराड
४१	'भरल्या घरात रामनाम घेऊ नका' असे समर्थांना कोण म्हणाले ? सतीबाई शहापूरकर
४२	वाई येथे समर्थांनी स्थापित केलेल्या मारुतीचे नाव काय ? रोकडोबा
४३	वाईमधील कोणत्या तीन घराण्यातील व्यक्तींना समर्थांनी प्रथम अनुग्रह दिला ? थिटे, पिटके आणि चित्राव
४४	समर्थ स्थापित अकरा मारुतीपैकी सातारा जिल्ह्यात किती स्थाने आहेत व त्यांची नावे काय ? सात. चाफळचा वीर मारुती आणि दास मारुती, शिंगणवाडी, माजगाव, उंब्रज, मसूर आणि शहापूर.
४५	समर्थ स्थापित अकरा मारुतीपैकी कोल्हापूर जिल्ह्यात किती स्थाने आहेत व त्यांची नावे काय ? दोन. पारगाव आणि बत्तीसशिराळा.

४६	समर्थ स्थापित अकरा मारुतीपैकी सांगली जिल्ह्यात किती स्थाने आहेत व त्यांची नावे काय ? दोन. बहे बोरगाव आणि मनपाडळे
४७	एकाच अभंगात अकरा मारुतींचा उल्लेख आहे तो अभंग कुणाचा ? वेण्णा स्वामींचा
४८	दास टेकडी कुठे आहे ? शहापूरजवळच्या रांजणखिंडीशेजारी
४९	समर्थांचा मठ कोणता ? त्याचा कारभार कोण पहात असे ? चाफळ – अक्कास्वामी
५०	कल्याण स्वामींचा मठ कोणता ? तो कोणत्या नदीच्या तीरावर आहे ? डोमगाव मठ सीना नदीच्या किनारी
५१	'वादविवादात पराभव झाल्यास जीभ कापून देईन' असे म्हणणारे विद्वान कोण ? सदाशिवशास्त्री येवलेकर
५२	वादविवादात पराभूत झाल्यानंतर ते विद्वान समर्थ शिष्य झाले त्यानंतरचे त्यांचे नाव काय ? वासुदेव गोसावी
५३	त्यांची नियुक्ती कोणत्या मठावर झाली ? शिरवळजवळील कण्हेरी मठावर
५४	शिरवळ मठाचे मठाधिपती कोण होते ? बाजी गोसावी
५५	शिरवळला भुईकोट किल्ला होता, त्याचे नाव काय ? किल्ले सुभानमंगळ
५६	पहिले दोन चरण समर्थांचे, नंतरचे दोन चरण कल्याणांचे अशी रचना आहे त्या काव्याचे नाव काय ? दासगीता
५७	या रचनेत किती श्लोक आहेत ? ४० श्लोक
५८	कल्याणास सर्पदंश झाल्यानंतर विष उतरवण्यासाठी समर्थांनी कोणास नवस केला ? भैरोबास
५९	मिरज मठासाठी कोणत्या यवन सरदाराने जागा दिली ? दिलीलखान किंवा जलालखान
६०	समर्थांच्या स्त्री शिष्यांत कीर्तनाचा अधिकार कोणाला होता ? समर्थशिष्या वेण्णास्वामींना
६१	समर्थ शिष्यांत बसून कीर्तन करण्याचा मान कोणाचा ? उद्धवस्वामींचा

६२	समर्थांचे उपलब्ध चित्र कोणत्या समर्थ शिष्याने तयार करून घेतले ? भीमस्वामी तंजावरकर यांनी
६३	विवेक करावे साधन हे पत्र कोणाच्या हातचे ? कण्हेरी मठाधिपती वासुदेव गोसावी
६४	कोणत्या गडावर समर्थांनी कीर्तन केले ? पन्हाळगडावर
६५	समर्थांनी शिवाजी महाराज यांना स्वप्नात प्रसाद दिला ही घटना कोणत्या गावी घडली ? महाडजवळील बीरवाडीची
६६	समर्थांच्या झोळीत राज्य टाकण्याची घटना कोणत्या गावी घडली ? सातारा
६७	पाषाणात जिवंत बेडकी निघाली ही घटना कोठे घडली ? सामानगड
६८	समर्थांनी कृष्णेकाठी ११०० सत्पुरुषांचा मेळावा घेतला ते गाव कोणते ? सातान्याजवळ करंजे
६९	कीर्तनामध्ये कल्याण स्वामींना डोक्यावर टाळ मारताच अभंग आठवला ते गाव कोणते ? औरंगाबाद
७०	माजलेला हत्ती कल्याण स्वामींनी शांत केला ही घटना कोणत्या गावी घडली ? चाफळ
७१	समर्थांनी विठ्ठलमूर्तीची स्थापना कोणत्या गावी केली ? मेथवडे
७२	समर्थस्थापित कोणत्या गावचा मठ आजही पंढरपूरच्या आषाढीवारीची परंपरा सांभाळतो ? मेथवडे मठ
७३	मारुतीने कोणत्या गावचा मदरसा पाडला ? बिदर (कर्नाटक)
७४	समर्थ ज्या नदीच्या तळाशी पद्मासनात बसले होते त्या नदीचे नाव काय ? पाटणजवळ कोयना नदीत
७५	सज्जनगडावर रामदासस्वामी संस्थांनाची स्थापना कोणी केली ? केव्हा ? रामचंद्रपंत अमात्य सन १७१०
७६	समर्थ संप्रदायाची प्रस्थानत्रयी कोणती ? दासबोध, आत्माराम आणि मनोबोध
७७	ग्रंथराज दासबोधाची रचना कोणत्या मठात झाली ? श्रीसुंदरमठ, शिवथरघळ

७८	दासबोधत एकूण किती ओव्या आहेत ? ७७५१
७९	दासबोधत एकच ओवी दोनदा आली आहे, ती कोणती ? सामान्यपणे ही ओवी लिहिली जाते... रूप लावण्य अभ्यासिता न ये । सहजगुणासी न चाले उपाये । काहीतरी धरावी सोये । आगंतुक गुणांची ॥ २-८-३१ आणि १४-६-१ पण अधिक अभ्यास असलेली मंडळी ही ओवी शोधून लिहितात... मूळमाया गुणापरती । तेथें भुतें कैचीं होती ऐसी आशंका हे श्रोतीं । घेतली मागां ॥ ८-३-६६ आणि ८-४-५
८०	समर्थाची चतुःसूत्री सांगणारी ओवी कोणती ? मुख्य हरिकथा निरूपण । दुसरे ते राजकारण । तिसरे ते सावधपण । सर्वविषई ॥
८१	'प्र' ने सुरू होणारे दासबोधतले पाच शब्द सांगा. प्रयत्न, प्रबोध, प्रत्यय, प्रपंच, प्रपत्ती, प्रमाण
८२	समर्थानी मनाच्या श्लोकांची रचना कुठे केली ? चाफळ
८३	श्रीसमर्थ कायम वास्तव्यासाठी सज्जनगडावर केव्हा आले ? सन १६७६
८४	कल्याण स्वामी कोणत्या नदीचे पाणी समर्थासाठी गडावर आणत असत ? उर्वशी किंवा उरमोडी
८५	वेण्णास्वामींनी सज्जनगडावर देह केव्हा ठेवला ? चैत्र वद्य १४, सन १६७८
८६	गडावरील राममंदिरात असलेल्या मूर्ती घडविणारा अंध कारागीर कोण ? अरणीकर, तंजावर
८७	समर्थानी शेवटचे पत्र कोणास पाठवले ? छत्रपती संभाजीराजांस
८८	समर्थाच्या नंतर चाळीस वर्षे सज्जनगडाचा कारभार कोणी पहिला ? अक्कास्वामी
८९	औरंगजेबाने सज्जनगड जिंकला तेव्हा गडाचे नाव काय ठेवले ? नवरसतारा
९०	औरंगजेबाने सज्जनगड जिंकल्यावर गडावरील राममूर्ती कोठे हलवली ? वासोटा किल्ल्यावर

९१	समर्थांच्या निर्वाण प्रसंगी त्यांच्या सन्निध असणारे त्यांचे दोन शिष्य कोणते ? अक्कास्वामी आणि उद्धवस्वामी
९२	अंत्यसंस्कारानंतर समर्थांच्या अस्थी कोठे जतन केल्या होत्या ? चाफळात राममंदिराशेजारी
९३	समर्थांच्या अस्थिंचे विसर्जन कोणी व केव्हा केले ? उंब्रज मठाधिपती केशवस्वामी यांनी सन १७१४ मध्ये
९४	समर्थांच्या अस्थींबरोबर कोणत्या शिष्याच्या अस्थिंचे विसर्जन झाले ? कल्याणस्वामींच्या अस्थिंचे
९५	'बुडाला औरंग्या पापी' असे समर्थ कोणत्या काव्यात म्हणतात ? आनंदवनभुवन
९६	या काव्याची रचना कोठे झाली ? छत्रपती शिवराज्याभिषेकानंतर
९७	छत्रपती शिवाजी महाराज समर्थांना राज्याभिषेकाचे निमंत्रण द्यायला आले तेव्हा समर्थांनी त्यांना कोणता आशीर्वाद दिला व कोणत्या वस्तू दिल्या ? आशीर्वाद: रामरूपी व्हा. भेटवस्तू: कोदंड
९८	शालिवाहन शके १९३० या साली कोणत्या समर्थशिष्याची जन्मशताब्दी झाली ? श्रीधरस्वामी
९९	त्या शिष्याचे जन्मस्थळ व समाधीस्थळ कोणते? जन्मस्थळ लाडचिंचोळी (गाणगापूरजवळ) समाधीस्थळ वरदहळ्ळी (कर्नाटक)
१००	त्यांना समर्थांनी कोठे दर्शन दिले ? सज्जनगडावर सन १९३० च्या दासनवमीस
१०१	त्या शिष्याने लिहिलेल्या दोन ग्रंथांची नावे सांगा. आर्य संस्कृती आणि विवेकोदय
॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥	